

hocalarım Prof. Dr. Ahmet Nadi GÜNAL'a, Prof. Dr. Şahin AKINCI'ya, Prof. Dr. Mehmet ALTUNKAYA'ya, Doç. Dr. Abdurrahman SAVAŞ'a ve Doç. Dr. Ayşe ARAT'a en derin saygı ve şükranlarımı sunuyorum. Onların bilgeliği ve titiz çalışmaları, bu eserin kalitesini yükselten en önemli unsurlardan biri oldu.

Son olarak, bu kitabı okuma zahmetine giren, zaman ayırıp düşüncelerimi takip eden değerli okuyuculara şükranlarımı sunuyorum. Sizlerin varlığı, her kelimeyi daha kıymetli ve anlamlı kılıyor. Herkese gönülden teşekkür eder, bu kitabın sizlere de bir şeyler katmasını temenni ederim.

Ayrıca dünyanın bütün tırtıllarına selam, sevgi ve hürmetlerimle...

Dr. Rahman İRİ
Antalya, 2024

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR CETVELİ.....	XI
GİRİŞ.....	1
I. Konunun Takdimi, Önemi ve Sınırlandırılması.....	1
II. Terminoloji ve Zapttan Sorumluluk Kavramı	7
III. Karşılaştırmalı Hukukta Zapttan Sorumluluk.....	7
IV. Emptio Venditio (Alım Satım Sözleşmesi)'nun Hukukî Niteliği ...	13
V. Türk Hukukunda Zapttan Sorumluluğun Hukukî Niteliği.....	16

BİRİNCİ BÖLÜM

§ 1. AUCTOR VE AUCTORITAS KAVRAMI

I. Tarihi Gelişim	21
II. Auctor Kavramı	24
A. Genel Olarak	24
B. Auctor Kavramının Roma Hukuku Kaynaklarında Kullanımı	26
III. Auctoritas Kavramı	30
A. Genel Olarak	30
B. Diğer Disiplinlerdeki Auctoritas Kavramı.....	32
C. Auctoritas Kavramının Roma Hukuku Kaynaklarında Kullanımı	33
IV. Auctoritas'ın Ortaya Çıkışı.....	38
A. Res Mancipi'nin Devri	39
B. Mancipatio Yoluyla Devir.....	43
1. Genel Olarak	43
2. Münhasıran Mancipatio'daki Auctoritas Sorumluluğu	46

3. Mancipatio'nun Doğal (Ayrılmaz) Bir Sonucu Olarak Auctoritas Sorumluluğu.....	49
4. Mancipatio'ya Katılan (İlgili) Kişiler	56
5. Mancipatio'nun Konusu Olan Şeyler	57
C. Satın Almanın Şekli.....	60
D. Mülkiyetin Devri ve Satış Bedelinin Ödenmesi.....	61
1. Satış Bedelinin Ödenmesi	61
a. Satış Bedelini Ödeme Zorunluluğu.....	61
b. Satış Bedelinin Teminatı	64
c. Satış Bedelinin Ödenme Zamanı	66
2. Satın Alınan Şeyin Devri.....	70

İKİNCİ BÖLÜM

§ 2. AUCTORITAS SORUMLULUĞUNUN SEBEPLERİ, İÇERİĞİ VE SONA ERMESİ

I. Auctoritas Sorumluluğunun Sebepleri	75
A. Alıcıya Karşı Açılan Dava	75
1. Genel Olarak	75
2. Rei Vindicatio (İstihkak Davası).....	76
a. Temel Durum.....	76
b. Birden Fazla Devredilen Şeylerden Birinin İadesi	77
c. Vindicatio Pro Parte.....	79
d. Vindicatio In Libertatem	82
3. Actio Publiciana (Taşınır Davası)	84
4. Vindicatio Ususfructus.....	87
5. Vindicatio Servitutis ve Actio Negatoria (Müdahalenin Men'i Davası).....	88
6. Actio Serviana	90
7. Zilyetlik Emri	92
8. Özel Durum: Alıcı Tarafından Açılan Dava	94

B. Denuntiatio (İhbar Yükümlülüğü)	97
1. İçerik	97
2. Muhatap (Alıcı)	108
3. Şekil	111
II. Auctoritas Sorumluluğunun İçeriği	113
A. Genel Olarak	113
B. Davadaki Durum	114
1. Genel Olarak	114
2. Alıcının Dava Sürecindeki Vekili Olarak Satıcı	118
a. Cognitor In Rem Suam Olarak	121
b. Procurator In Rem Suam Olarak	124
3. Satıcının Fer'i Müdahalesi	126
4. Satıcının Gayri Resmi Müdahalesi	129
5. Appellatio	129
C. Satıcının Savunma Borcu	132
1. Kaynak Durumu	132
2. Savunma Borcunun İçeriği: Prensipler	132
3. İleri Sürülebilirlik	135
4. Yargı Yeri Yetkisi	136
III. Auctoritas Sorumluluğunun Sona Ermesi	138
A. Auctoritas Sorumluluğunun Zamansal Olarak Sona Ermesi	138
1. Oniki Levha Kanunu'nda Usus Auctoritas	138
2. Digesta'ya Göre Auctoritas Borcunun Sona Ermesi	145
a. Genel Kural	145
b. İstisna: Statuliber Satışı	149
B. Diğer Sona Erme Sebepleri	151
1. Concursus Causarum	156
2. Satılan Taşınmaz Malın Mezar Olarak Kullanılması	159
3. Satılan Malın Mülkiyetinin Terki	161
C. Actio Auctoritatis İlişkisi	165

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
§ 3. ACTIO AUCTORITATIS, İÇERİĞİ,
ŞARTLARI, YARIŞMA HALİ VE DAVANIN
USÛLÜ

I. Actio Auctoritatis	167
II. Actio Auctoritatis'in İçeriği.....	168
A. Davanın Fonksiyonu.....	168
B. Davanın Sınıflandırılması ve Kökeni.....	169
1. Haksız Fiil Kökeni	170
2. Hukuki İşlem Temeli	174
3. Görüşümüz.....	176
C. Davanın İçeriği.....	176
1. Genel Kural.....	176
2. İstisna.....	179
D. Davanın Niteliği.....	184
III. Actio Auctoritatis'in Şartları	187
A. Auctoritatem Defugere	188
B. Auctoritatis Nomine Victum Esse	195
1. Kural.....	195
2. İstisna.....	198
a. Alıcının Kusuruyla Davanın Kaybedilmesi	199
b. Iniuria.....	203
c. Alıcının Aldatılması	206
d. Devirden Sonra Zarar Meydana Gelmesi.....	207
C. Özel Durum: Satış Konusu Malın Tekrar Devri	208
D. Actio Auctoritatis Utilis İhtimali.....	215
IV. Kefalet İçin Referans Noktası Olarak Actio Auctoritatis	224
V. Yarışma Hâli	229
A. Genel Olarak	229
B. Actio Auctoritatis ve Actio Ex Stipulatu.....	232